

Patrimoni lingüístic i literari

Codi: 102074
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Salvador Comelles Garcia
Correu electrònic: Salvador.Comelles@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La part de Filologia Catalana es fa en català

Equip docent

Giuseppe Simone

Prerequisits

No se'n demanen

Objectius

- Conèixer el concepte de patrimoni literari, els mecanismes de creació i les principals formes de difusió.
- Proporcionar un coneixement d'alguns aspectes de la tradició literària catalana i espanyola a partir de la lectura i anàlisi d'un repertori ampli i variat de textos (poesia i narrativa) de diferents èpoques, preferentment dels segles XIX-XXI.
- Augmentar la competència lecto-literària de l'estudiant en textos de qualitat literària i lingüística d'ambdues llengües.
- Reconèixer el valor de les obres literàries en la formació intel·lectual i cultural del mestre.
- Conèixer els trets fonamentals de la diversitat lingüística patrimonial en les llengües catalana i espanyola a partir de l'observació i l'anàlisi de textos de la literatura popular i d'altres gèneres no literaris.

Competències

- Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i plurilingües.

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits a la selecció, lectura i interpretació de textos dels diversos dominis científics i culturals.
2. Aprofundir en els efectes lingüístics del contacte de llengües.
3. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
4. Conformar equips de treball capaços de desenvolupar les activitats de forma efectiva tant de manera presencial com telecol·laborant de diferents formes.
5. Conèixer els textos més rellevants de la literatura en les llengües oficials.
6. Gestionar el treball en equip i saber analitzar els aspectes interessants així com les seves dificultats.
7. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.

Continguts

1. PATRIMONI LINGÜÍSTIC DE L'ESPANYOL

- Del llatí al llatí vulgar
- Les llengües romàniques
- Diferència entre llengües i dialectes
- Del castellà primitiu al castellà actual i la diversificació interna
- El lèxic heretat de l'espanyol: veus patrimonials, cultismes i manlleus
- L'espanyol d'Amèrica

2. PATRIMONI LITERARI DE L'ESPANYOL

- Història de la literatura espanyola
- Història de la literatura hispanoamericana
- La importància de la literatura infantil en el desenvolupament del llenguatge
- L'educació literària
- Les rutes literàries en el marc de l'educació literària
- Espanya: alguns espais literaris destacats (Madrid, Barcelona, Castella-La manxa, Galícia)

PATRIMONI LITERARI I LINGÜÍSTIC CATALÀ

1. Patrimoni cultural i literari: visió general
2. El conte com a gènere literari
 - 2.1. Conte popular i conte d'autor
 - 2.2. Lectura i anàlisi de sis contes
3. La poesia com a gènere literari
 - 3.1. Poesia popular i poesia d'autor
 - 3.2. Lectura d'una selecció de poemes
4. El patrimoni de la literatura d'autor adreçada a infants

Metodologia

S'ha planificat la metodologia combinant les classes en gran grup, amb explicacions teòriques dels professors i lectures comentades de textos, i les activitats supervisades mitjançant les tutories.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes gran grup presencial	45	1,8	1, 2, 3, 5, 7
Tipus: Supervisades			
Tutories	30	1,2	2
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	75	3	1, 2, 3, 7

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha més avall.

La nota final s'obtindrà a partir de la suma de les notes corresponents al percentatge assignat a cada llengua, indicat també a la graella.

Per tal de poder superar l'assignatura, cal que l'estudiant hagi tingut en totes dues llengües un 5 com a mínim. En cas contrari es considerarà suspès. De la mateixa manera, totes les activitats a avaluar dins de cada una de les llengües també s'hauran d'aprovar, pel cap baix, amb un 5 (els professors d'una mateixa llengua podran decidir que alguna de les activitats previstes es pugui superar amb una nota inferior a la indicada).

A la Prova escrita a l'aula de la part de Filologia Catalana cal haver tret un 5 com a nota mínima abans de combinar-se amb la nota de les pràctiques a l'aula.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes de cada llengua, en cas contrari es considerarà no avaluable. La presentació d'un justificant no anul·la en cap cas una falta d'assistència, sinó que només serveix per explicar l'absència.

Els criteris generals que s'aplicaran en la qualificació de les diferents activitats d'avaluació de cada una de les llengües són: 1) Rigor informatiu i correcció conceptual; 2) Claredat i coherència expositiva (oral/escrit), i 3) Adequació i correcció lingüístiques. Tant en espanyol com en català, cada error ortogràfic, lèxic i sintàctic serà penalitzat amb la reducció de 0,25 punts en la nota final de cadascuna de les activitats d'avaluació

Es qualificarà com asuspès l'estudiant que no hagi fet totes les activitats d'avaluació.

Les qualificacions de cada una de les evidències avaluatives es faran públiques en un termini de temps no inferior a 7 dies ni superior a 40 dies després de la realització o lliurament de l'activitat. L'estudiant que vulgui revisar la nota podrà fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per a aquesta assignatura i que es fa constar en el programa

Es preveu una recuperació (reavaluació) de les activitats d'avaluació (examen, pràctiques, treballs...) no superades, un cop acabat el període de classes. El professorat decidirà com serà aquesta recuperació i en quin tipus de format (oral i/o escrit).

La còpia o plagi en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delicte, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor/a considera que un alumne/a està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduïx tot o una part significativa del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

Dates avaluació

Bloc Patrimoni Espanyol: Examen 1/12/2021

Bloc Patrimoni Català: Examen 22/12/2021

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita a l'aula (bloc català) (individual)	34%	0	0	1, 2, 3, 5, 7
Pràctica a l'aula (català)	33%	0	0	1, 3, 5, 7
Pràctica a l'aula (espanyol)	16,5%	0	0	1, 3, 7
Treball (bloc castellà) (individual)	16,5%	0	0	1, 3, 4, 6, 7

Bibliografia

FILOLOGIA CATALANA

Diccionari de la literatura catalana (2008). Barcelona: Enciclopèdia Catalana

Riquer, M., Comas, A., Molas, J. (1998), *Història de la literatura catalana*. Barcelona: Ariel

Veny, Joan (2007). *Petit atlas lingüístic del domini català*, Barcelona: IEC

Alegre, Montserrat (1991), *Dialectologia Catalana*, Barcelona, Teide

Cunillera, L. i Angelats, F. (1992). *Literatura popular*. Barcelona: Laertes

Romeu, Josep (1993). *Poesia popular i literatura*. Barcelona: Curial

Violant Ribera, Ramona (1990). *La rondalla i la llegenda. Contribució a l'estudi de la literatura folklòrica catalana*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular

ANTOLOGIES I RECULLS DE TEXTOS (selecció)

Obra del cançonier popular de Catalunya. Materials. A cura de Josep Massot i Muntaner, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Romancer català. Text establert per Manuel Milà i Fontanals. Barcelona: Edicions 62, 1980

Amades, Joan (2002) , *Diccionari d'endevinalles*. Tarragona: El Mèdol

Amades, Joan (1981). *Les millors llegendes populars*. Barcelona: Selecta

Amades, Joan (1984) *Les millors rondalles populars catalanes*. Barcelona, Selecta

Parés, Anna (2001), *Tots els refranys catalans*. Barcelona: Ed.62

APLICACIONS I PROPOSTES DE TREBALL SOBRE EL PATRIMONI LINGÜÍSTIC I CULTURAL CATALÀ EN L'ÀMBIT ESCOLAR

Romà i Casanovas, Francesc (2002). *Llegendes de la Natura. Itineraris pel nostre patrimoni cultural*. Tarragona: El Mèdol

Soldevila i Balart, Llorenç (1994). *Una proposta d'educació integral: Ruta literària al Montseny*. Argentona: L'Aixernador

FILOLOGIA ESPANYOLA

Amores, M. (1997): *Catálogo de cuentos folclóricos reelaborados por escritores del siglo XIX*, Madrid: CSIC.

Alonso, D. (2008): *Poesía española. Ensayo de métodos y límites estilísticos*, Madrid: Gredos.

Alvar, M. (1996): *Manual de dialectología hispánica. El español de España*, Barcelona: Ariel.

--, (1996): *Manual de dialectología hispánica. El español de América*, Barcelona: Ariel.

Auerbach, E. (1993): *Mimesis*, Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2.ª reimpresión en España.

Bousoño, C., (1970): *Teoría de la expresión poética*, 2 vols., Madrid, Gredos.

Cano Aguilar, R. (coord.) (2005): *Historia de la lengua española*, Barcelona: Ariel, 2.º ed. actualizada.

Carratalá Teruel, F. (2016): *El comentario lingüístico de textos literarios y su aplicación a la enseñanza de la literatura*, Madrid: Pigmalión Edipro.

Carrillo-Linares, A., (2012): «Antifranquismo de guitarra y linotipia. Canciones de la nueva resistencia española (1939-1961)», *Ayer*, 87, pp. 195-224.

García Mouton, P. (1994): *Lenguas y dialectos de España*, Madrid: Arco Libros.

Gil, B., (1998): *Cancionero popular de Extremadura*, Badajoz, Colección Raíces, 2 vols.

JIRKU, B. E. y Pozo Sánchez, B., (2011): «Escrituras del yo: Entre la autobiografía y la ficción». *Quaderns de Filologia. Estudis Literaris*, 16, pp. 9-21.

López Estrada, F., (1983): *Métrica española del siglo XX*, Madrid, Gredos.

Martín Escobar, M.ª J. y Carbajo Martínez, C., (2009) *Cancionero Infantil de la Región de Murcia*, Universidad de Murcia.

Moreno Fernández, F. (2009): *La lengua española en su geografía*, Madrid: Arco Libros.

Real Academia Española (2011): *Nueva Gramática de la Lengua Española. Fonética y Fonología*, Madrid: Espasa-Calpe, [DVD adjunto, *Las voces del español. Tiempo y espacio*].

Sotelo Vázquez, M. L., Thión Soriano-Mollá, D., Beltrán Almería, L., De Diego, R. (coords.) (2015): *Desde ambas laderas. Culturas entre la tradición y la modernidad*, Barcelona: Universitat de Barcelona.

Sullà, E. (1989): *Poètica de la narració*, Barcelona: Empúries, 2.ª ed.

VV. AA., (2008): *Cancionero tradicional de la comarca de Las Villuercas, Ibores y Jara* (coord. Felipe Sánchez Barba), Cáceres, APRODERVI.

Programari

No es necessita un programari especial.